

DE **1000**STE AFLEVERING VAN **DE WERELD DRAAIT DOOR!**

INTERVIEW MET VASTE GAST (EN NRC-HOOFDREDACTEUR) **PETER VANDERMEERSCH**

WWW.VARA.NL

20

VARA GIDS

14-20 MEI 2011

FENOMEEN

**CÉCILE NARINX
DUIDT MÁXIMA**

GITAARMUZIEK

**DE INSPIRATIE VAN
DE FOO FIGHTERS**

FILM

**INTERVIEW MET
WIM WENDERS**

30 MINUTEN

**DE GENIALITEIT VAN
ARJAN EDERVEEN**

Annie M.G. Schmidt

*De leukste vrouw
van Nederland*

TNT POST PORT BETAALD

Adreswijziging? VARA Postbus 333 1200 AH Hilversum

A301-708-69 VTM1120
Dhr. J.R. Kleijne
Monnikendammerweg 20
1023 EC AMSTERDAM

7208

0007/102301/ /B000349/S029/132

HET GEHEIM VAN SCHMIDT

Schrijfster Annie M.G. Schmidt (1911-1995) gaf in haar leven enkele memorabele interviews. VARAgids blik terug met vijf journalisten die haar ooit hebben gesproken. *Door Jeroen Kleijne*

ZATERDAG, NEDERLAND 1: **BEELDSPRAAK - ZEUR NIET - ANNIE M.G. SCHMIDT** [13:10 UUR]; **NIET VOOR DE POES** [14:50 UUR]
ANDERE TIJDEN [15:20 UUR] **EEN NIEUWE JAS... ANNIE MG SCHMIDT** [15:55 UUR]

Journalist **Henk van Gelder** is een van de weinigen die slechte herinneringen bewaart aan een interview met Nederlands bekendste kinderboekenschrijfster. In 1975 reisde hij voor *Het Parool* naar Schmidts huis in Berkel en Rodenrijs, maar hij trof de schrijfster op het verkeerde moment op de verkeerde plaats. 'In die tijd was Annie M.G. Schmidt "uit". *Vrij Nederland* - toen nog op krantenformaat - schreef een hele pagina over de traditio-
nele en dus verwerpelijke rolpatronen in *Jip & Janneke*. Ik was tamelijk zenuwachtig, want het was toch een beetje alsof je bij de koningin op bezoek ging. Annie woonde in die tijd voornamelijk in Frankrijk. Haar huis stond dus nog wel vol met spullen, maar er werd niet meer echt in geleefd. Geen plek om je snel thuis te voelen. Om het ijs te breken, nam ik namens mijn zoontje het boek *Pluk van de Petteflet* mee - om het te laten signeren. Dat hielp absoluut niet. Ze was buitengewoon knorrig en begon al na een kwartier aanstalten te maken om het gesprek te beëindigen. Ze had er gewoon

geen zin in. Nederland had haar in haar ogen laten vallen en ik kreeg de volle laag van haar irritatie. Veel later heb ik het manuscript van mijn boek over Wim Sonneveld via haar zoon Flip aan Annie gegeven omdat ik wel benieuwd was naar haar commentaar. Flip heeft het aan haar voorgelezen en het boek was volgens haar "weinig feestelijk". Ze vond het heel gezellig dat ik er vervolgens een middag met haar over kwam praten: "Zeg maar Annie, hoor". Haar commentaar was vooral dat er in mijn boek te weinig te lachen viel en daar had ze volkomen gelijk in - het was een tamelijk kaal feitenrelaas. Dat heb ik dankzij haar nog een beetje kunnen rechtekken. Het is dus toch weer goed gekomen tussen mij en Annie.'

In 1989 was Annie M.G. Schmidt te gast in het mediaprogramma *Lopend vuur*, gepresenteerd door Leoni Jansen en **Philip Freriks**. Van de inhoud van het gesprek

weet Freriks niets meer, maar hij was erg gecharmeerd van de toen al 78-jarige Schmidt. 'Annemarie Prins heeft haar in de dramaserie neergezet als een wat chagrijnige, verbitterde oude taart, maar ik vond haar zeer aimabel, met het gevoel voor humor dat je haar toedicht. Pratend in understatementen. Ik denk wel dat je haar kunt typeren als de ideale interviewkandidaat. Ze kwam niet naar de studio om "ja" en "nee" te zeggen. Annie was de troetelschrijfster van Nederland, ze

was bijna heilig verklaard. Van zo iemand verwacht je wat en zij stelde haar interviewers en dus ook het publiek nooit teleur. Als ze eenmaal "ja" gezegd had, speelde ze het spel mee.'

Cornald Maas was destijds de redacteur van *Lopend vuur* die de beroemde gast binnenhaalde: 'Ik had haar al een paar keer gesproken, want ik schreef in die tijd over kinderliteratuur voor *de Volkskrant*. *Lopend vuur* was een bescheiden mediaprogramma, ik denk dat ze alleen "ja" zei

Ik vroeg haar hoe een mens aangenaam oud wordt. Toen zei Annie: "Flink door blijven roken en vreemdgaan!"

omdat ze gevraagd was door die aardige jongen die bij haar op bezoek kwam. Annie had een eigen gebruiksaanwijzing. Ze liet niets aan het toeval over. Voor dit programma had ze bijvoorbeeld stringente aanwijzingen over van welke kant haar haar het beste in beeld gebracht kon worden. Ze wist heel goed hoe ze zichzelf moest verkopen. Op zo'n manier dat iedereen zou denken: wat is het toch een geestige vrouw, die goed improviseren kan, en tegelijkertijd zo gewoon is gebleven.

Ook toen Annie M.G. Schmidt twee jaar later in *Sonja op zaterdag* moest verschijnen voor het in ontvangst nemen van de CPNB Publieksprijs was **Cornald Maas** de verantwoordelijke redacteur. Hij haalde en bracht haar met een auto. 'Die middag was er ineens het verhaal dat ze een beetje ziek was en niet was komen opdagen voor een bijeenkomst met de andere genomineerde schrijvers. Toen ik haar belde, zei ze gelukkig dat ze gewoon zou komen. In de taxi vertelde ze me dat ze helemaal niet ziek was, maar gewoon geen

'Een spinnetje dat in bad is gevallen en probeert naar boven te komen, dát is de levenskracht die in elk organisme zit'

ANTONIAAL ARCHIEF/COLLECTIE SCHAPPELSTAD PHOTO

zin had gehad in die bijeenkomst. Ze kwam alleen naar de Rode Hoed omdat ze al wist dat ze gewonnen had. Presentatrice **Sonja Barend** ontving haar hoe dan ook met open armen: 'Van de inhoud van het gesprek weet ik niet veel meer, maar nog wel haar leukste uitspraak. Ik vroeg haar hoe een mens aangenaam oud wordt. Toen zei Annie: "Flink door blijven roken en vreemdgaan!" Je kon veel met haar bespreken en ze gaf altijd antwoord. Wat ze zei was ook nog eens interessant en humoristisch – idealer kun je het eigenlijk niet hebben. Ze leek bijzonder openhartig, maar de ware Annie leerde je niet echt kennen. Hoewel dat verhaal natuurlijk gedramatiseerd was, zag je in de televisieserie heel andere kanten van haar leven. In de tijd dat ik nog in Oud-Zuid woonde kwam ik haar met enige regelmaat op straat tegen. Ze keek nooit om zich heen en haar gezicht stond altijd op nors. Ik dacht altijd: als ik later groot ben, moet ik er op letten dat ik niet zo nors kijk als ik over straat loop. Maar in interviews wist Annie precies wat ze moest doen om over te komen als een openhartige, leuke vrouw. Ik zou haar wel "wereldkampioen geïnterviewd worden" willen noemen.'

Bij **Ivo Niehe** was Annie M.G. Schmidt twee keer te gast; in 1983 in de *TV Show* en tien jaar later in de *TV Show op reis*. 'Van de eerste ontmoeting herinner ik me vooral dat ze de gedroomde interviewgast was voor een talkshow. Omdat ze én een onwaarschijnlijk dosis humor paraat had én omdat ze haar eigen vorm van diepgang had.

Een soort ironie die tegen het sarcasme aan schuurde. Ze deed extreme uitspraken als "ik hou helemaal niet van kinderen", waarmee ze zich verzette tegen het clichébeeld van de grote kindervriendin. Na Peter Ustinov weet ik geen betere gast te verzinnen, bij Annie was bijna elk antwoord een oneliner. Ik vond het verbazingwekkend dat we voor de *TV Show op reis* bij haar thuis mochten filmen, volgens mij is dat niet vaak gebeurd. Dat was in haar huis bij het Vondelpark. Van de inhoud van het gesprek weet ik niets meer, alleen dat ik na een halfuur verrukt naar buiten liep. Ook achter de schermen was het een zeer aimabele vrouw. Een huis zegt veel over iemand en in haar geval zeker: ondanks haar roem en onwaarschijnlijke verkoopaantallen woonde ze natuurlijk betrekkelijk simpel. Met haar biografie *Annejet van der Zijl* ben ik nog een keer in Annie's huis in Frankrijk geweest en dat was ook zeer bescheiden. Kennelijk gaf ze niet zo veel om status. Hoe dan ook vond ik het heel bijzonder om haar als gast te hebben. Overigens had ik niet de indruk dat ze intens gelukkig was. Om maar wat te noemen: ze is destijds naar Zuid-Frankrijk verhuisd om haar man nog enig levensgeluk te bezorgen, een isolement dat ze zelf helemaal niet wilde. Ze speelde graag de rol van de vrolijke oma, maar je voelde dat er iets heel anders achter zat.'

Schrijver **Alex Verburg** had de eer om in april 1995 – een maand voor haar dood – het laatste interview te houden met Annie M.G. Schmidt (gepubliceerd in zijn boek

Portret uit 1961

Ik heb truffel, wat heb jij?). 'Het had best per telefoon gekund, maar Annie vond het "wel zo gezellig" als ik langskwam. Ik heb er de hele middag gezeten, eerst aan de koffie, later aan de port. "Je bent niet met de auto, of wel?" Ja, dus. "Nou," zei ze, "een paar portjes mag best." Wat maakt die hang naar het leven nou zo sterk? vroeg ik haar. Ik geloof dat dat komt omdat het leven zélf wil blijven leven, antwoordde ze. "Als ik een spinnetje zie dat in het bad is gevallen en toch probeert nog naar boven te komen, denk ik: dát is het. Dát is die levenskracht die in ieder organisme zit." Iemand met zoveel esprit is per definitie de ideale interviewkandidaat. Ik weet niet of ze

voorvoeld heeft dat het haar laatste interview was, maar ik had het idee dat ze niet meer ophield. *Opzij* schreef dat Annie in het interview "ongesuikerd" over haar leven vertelde en dat is precies het gevoel dat ik ook had: de balans was opgemaakt, het mocht zijn wat het was, er hoefde niets meer verdoezeld te worden. Ze heeft het die middag ook gehad over de bitse kant van haar karakter, en waar die vandaan kwam, maar gelukkig heb ik die zelf nooit hoeven ervaren. Ik vond het een enig mens. Bij ons afscheid bedankte Annie me voor het mooie interview. Maar, voegde ze daaraan toe, het mooiste interview moest nog komen: dat was het interview met God.'